

DETEKTIVNÍ ČICH

Číšník přinesl polévku. Jiří Hadrbolec sáhl po slánce, ale byla prázdná.

„Pane vrchní, prosím sůl.“

„Jistě, vážení.“

Vzápětí bylo všechno v pořádku a já ochutnal slepičí vývar. Byl opravdu velmi málo slaný.

Nicotná příhoda, za níž se ovšem skrývala jedna pozoruhodná vlastnost mého kolegy ze společné detektivní kanceláře, totiž nesmírně citlivý čich. V létě mu to poněkud komplikuje cestování ve veřejných dopravních prostředcích, přesto však umí svůj talent hodný honičiho psa docela dobře využít. Například z neznámého lesa, ve kterém já najdu sotva hrst uschlých lišek, snadno přinese košík zdravých hříbků. Jednou ležela na chodbě domu, v němž máme kancelář, dámská peněženka. Hadrbolec se nemusel dívat dovnitř. Přičichl a šel ji vrátit jedné nájemnici ze čtvrtého patra. Pokud se jídla týče, ani neochutnává, nadechne se vůně a okamžitě ví, že je nutno přidat trochu majoránky, s česnekem se mělo víc šetřit, nebo, jako v tomto případě, bude nutno pokrm přisolit.

Sešli jsme se na chvatný oběd, za půl hodiny se do restaurace měla dostavit nová klientka.

„Třeba nepřijde,“ zadoufal kolega.

Bylo jaro, otevíraly se plovárny a tenisové kurty, Jiří měl poněkud jiné plány než si prošoupávat podrážky coby soukromý detektiv.

„Netěš se,“ řekl jsem. „Do telefonu mluvila velmi naléhavě. Určitě se objeví.“

Objevila. Přišla přesně ve dvě, plaše dosedla na okraj židle a objedнала si minerálku. Utrápená kočka Míca, napadlo mě. Přibližně

padesátiletá žena, která se představila jako Jana Stárková, byla dřív možná docela hezká, ale už o sebe příliš nedbala, tvář měla nenalíčenou.

„Co vás trápí?“

„Unesli mi manžela. A žádají výkupné.“

Jiří zpozorněl, objevila se naděje, že bychom se případem zabývat nemuseli. Naléhavým hlasem vysvětlil, že v podobných situacích je nejlepší obrátit se na policii, která má nepoměrně větší možnosti než privátní agentura.

„Ne,“ pravila rozhodně.

Záře v kolegových očích pohasla a já položil na stůl zapnutý diktafon. Pustila se do vyprávění. Byl to věru dokonalý muž, pan Stárek. Ani po celém čtvrtstoletí společného života nepřestával být dvorný a milované ženě nosil dárky. Růže, náušnice a drahé parfémy. Pečlivě vychovával své dvě děti a rodinu finančně dobře zabezpečil. Vzorný člověk i tatínek.

Napadlo mě, že ta chvála ze všeho nejvíc připomíná projev v krematoriu, ale radši jsem mlčel. Jiří Hadrbolec koukal do stropu a snil o sportovním turnaji, který by za jiných okolností určitě vyhrál.

„O víkendu měl služební cestu. On se nešetřil, víte? A pak se ozval ten strašný telefon,“ pravila utrápená paní Stárková.

Jakýsi drsný hlas oznámil, že manžel je v rukou únosců a jeho bezpečný návrat k rodině bude stát milostivou paní pět milionů korun. V případě, že by se obrátila na policii, dostane pana Stárka zpátky sice také, ale po částech. Podrobnější instrukce prý budou následovat.

„Jste schopná sehnat tolik peněz?“

To byla celkem důležitá otázka, mohla prozradit, kolik toho únosci o své oběti vědí. Majetkové poměry se zpravidla do světa moc neroztrubují.

„Ano,“ řekla. „S jistými obtížemi, ale myslím, že by to šlo.“ Vyměnili jsme si telefonní čísla a paní slíbila, že jakmile se únosci

ozvou, bude nás informovat. Potom vysázela na stůl zálohu a tiše odešla.

„To je nadělení,“ komentoval situaci Hadrbolec.

Pokud začíná vyšetřovat nějaký případ s podobnou nechutí, nelze od něj očekávat velké přispění. Tak jsem se pustil do práce sám.

Před dvaceti lety byl Josef Stárek řadový automechanik, když mu však změněné společenské podmínky umožnily podnikání, ukázalo se, že má organizační talent i zdravou odvahu rozumně riskovat. Časem se stal majitelem poměrně velkého autoservisu. Značkové opravy automobilů Ford, pneuservis, prodej nových vozů i opravy veteránů. Zvládl toho hodně, zákazníci byli spokojeni a obrat firmy se rok od roku zvyšoval. Zaměstnanci si šéfa docela vážili, ani v tísnivých časech krize nepropouštěl, a když se nahrnulo příliš mnoho práce, neváhal opustit kancelář, obléknout montérky a zase začít dělat rukama.

„Fajn chlap. A řemeslu rozumí,“ ozývalo se opakovaně.

Vedl jsem desítky rozhovorů, jejichž cílem bylo zjistit, jestli za zločinem nestojí nějaká pracovní křivda nebo snaha konkurence vyřadit protivníka ze hry, ale na nic podobného jsem nenarazil. Nezbývalo než čekat na další tah únosců.

V kanceláři jsem našel Jiřího Hadrbolce, jak rozvalen v křesle pro hosty studuje jakýsi dámský časopis.

„Slyšels někdy o voňavkách Clarins?“

Otázka mě tak zaskočila, že místo připravené narážky na kolegovo ignoranci jsem pouze řekl, že ne.

„Škoda. Tady o tom píšou. Kosmetickou firmu založil v padesátých letech student medicíny Jacques Courtin Clarins. Hlavním tématem parfémů Clarins je láska. Jejich spontánní jiskřivá aura vás zahalí jako pocit štěstí.“

„Kristepane,“ vydechl jsem. Dřív než jsem mohl Jířímu vynadat za naprosté mrhání časem, zazvonil telefon.

„Ozvali se,“ oznámila klientka.

„Hned jsme u vás,“ ujistil jsem ji.

Záznam hovoru s gangstery jsme si pak přehráli několikrát, pokyny byly stručné a jasné.

„Peníze strčíte do pevné uzavřené tašky. Vezmete si mobilní telefon, v autě budete sama, a pokud bude někdo váš vůz sledovat, můžete na manžela zapomenout. Zítra, přesně v poledne, budete tankovat benzin u čerpací stanice ÖMV na strakonické výpadovce nedaleko Malé Chuchle. Další instrukce budou následovat.“

Starý, ale osvědčený trik. Předávání výkupného, to je zpravidla nejriskantnější situace celého únosu. Existuje dost vzájemně si podobných receptů, jak snížit nebezpečí dopadení na minimum. Skříňka úschovny zavazadel, mrtvá schránka někde u polní kapličky, odpadkový koš na frekventované ulici. Naši lumpové měli zřejmě na mysli další variantu. Dopravní prostředek, automobil nebo vlak, a taška s penězi vyhozená za jízdy z okna podle pokynu mobilního telefonu. Jednoduché a poměrně účinné opatření.

„Je dost pravděpodobné, že o ty peníze skutečně přijdete. Přesto jste ochotná zaplatit?“

„Ano,“ řekla paní Stárková.

Naštěstí mohla disponovat manželovým kontem a druhý den ráno vyzvedla pět milionů v hotovosti. Měli jsme poměrně málo času, ale přesto se nám podařilo zaznamenat čísla a série většiny použitých bankovek. Víc jsme udělat nemohli. Trik s nastříhanými papírky by byl v podobné situaci příliš riskantní.

Na výpadovku jsme vyjeli o půl hodiny dříve než ustaraná manželka, s jejím vozem nás spojovala krátkovlnná vysílačka. Zaparkovali jsme kousek od silničního nájezdu u chuchelského závodiště.

„Co podnikneme?“ chtěl vědět Jiří.

„Budeme čekat,“ řekl jsem.

Z reproduktoru se ozýval zvuk motoru a přeřazování rychlostí. Na palubní desce hrálo tlumeně rádio. Pak motor zmlkl, naše klientka nejspíš zastavila u čerpací stanice. Vzdálený časový signál oznámil poledne. Téměř vzápětí zazvonil telefon.

„Ano, jsem na místě.“

„Pokračujte směrem na Mníšek pod Brdy. A žádnéj podraz, paní, jasný?“

„Rozumím.“

Motor nastartoval, auto se rozjelo. O chvíli později nás minulo, kočka Míca pevně svírala volant a držela se v pravém jízdním pruhu. V jednom z aut zavěšených za ní zřejmě seděli únosci. Jenže ve kterém...

Nechali jsme paní Stárkové dost značný náskok, teprve pak jsme se zařadili do proudu automobilů. Stoupání na Cukrák, klesání k Jílovišti, mírná pravotočivá zatáčka a za ní dlouhá přehledná rovinka svádějící k rychlé jízdě.

„Teď tašku s penězi vyhodte z pravého okna.“

Zaslechli jsme servomotorek stahující sklo i pád kabely na krajnici. Přidal jsem plyn, ale nebylo to nic platné. Na tom místě je totiž pod vozovkou málo používaný podchod, jen jsme zahlédli postavu s taškou, která v něm mizí. Otočit nebylo kde, od protisměru nás dělila svodidla. Zabočil jsem do odstavného pruhu a zastavil. Muž s kabelou vylezl na druhé straně silnice, nastoupil do připraveného auta a poklidně se rozjel směrem k Praze. Ani státní poznávací značku jsme na tu dálku nedokázali přečíst.

Debakl. Ostuda. Katastrofa.

Měl jsem pocit absolutní prohry, který nezmírnilo ani to, že se Josef Stárek večer skutečně vrátil domů, jeho paní přestala vypadat utrápeně a nic nám nevyčítala.

„Čert vem peníze.“

Stárek nám převyprávěl, jak k únosu došlo, ale záchytných bodů v té historii bylo minimum. Na dálnici z Prahy do Brna jej černý furgon přinutil zajet na odpočívadlo, kde se na něj vrhli dva maskovaní muži, svázali ho, hodili mu pytel přes hlavu a dovezli ho neznámo kam. V jakési chatě, v temnu a tichu, prožil téměř čtyři dny. Pak ho znovu posadili do auta, dopravili na stejné odpočívadlo, kde všechno začalo, a rychle zmizeli. Trvalo nejméně hodinu, než se mu podařilo rozvázat spoutané ruce, nastartovat a odjet. Podle tachometru a stavu benzínu v nádrži s jeho vozem gangsteři najeli přibližně dvě stě kilometrů.

„Vážně nevím, kde jsem vlastně byl.“

My mu v tom poradit nemohli. Rozloučili jsme se a sklesle se vrátili do kanceláře.

„Pěkná pohádka,“ poznamenal Jiří Hadrbolec.

„Myslíš?“

„Jasně. Viděls jeho auták? Třítřít. Šlápneš na plyn a jedeš dvoustovkou. Neříkej mi, že někoho v podobným žihadle může na dvouproudý dálnici zastavit pitomej furgon. Ne, to je nesmysl. Moc by mě zajímalo, proč pan podnikatel lže.“

„To už je vlastně jedno,“ řekl jsem odevzdaně.

„Není,“ trval na svém Hadrbolec. „Ještě jsme neskončili.“

Prodírali jsme se pražskými ulicemi a kolega pokračoval.

„Rád bych našel tu jeho bokovku.“

„Cože?“ vyhrkl jsem udiveně. Pan Stárek pro mne dosud představoval vrchol manželských ctností a vůbec jsem si nedovedl představit, že by měl nějakou milenkou.

„Ta by v tom mohla mít prsty,“ pokračoval Hadrbolec nevzrušeně. „Našla si bohatýho chlapa, ale místo finančního zajištění přišlo jen zklamání. Stárek je příliš odpovědný otec rodiny, než aby uvažoval o rozvodu, a peníze si asi taky dost šetřil. Zklamaná a namíchnutá

zlatokopka ho předhodila drsnejm kamarádům jako snadnou oběť únosu.“

„Unáší tě fantazie,“ namítl jsem.

„Ani ne,“ řekl. „Proč by si jinak vyměřšlel tu služební cestu do Brna? Sekretářka, která ví o všem, co se v podniku šustne, o něčem podobném neměla ani tušení. Navíc servis nemá na Moravě žádnou filiálku, nebyl důvod tam jezdit.“

Trochu mě překvapilo, že Hadrbolec do Stárkova podniku vůbec zašel.

„A potom ty dárky,“ pokračoval. „Tak si chlapi kompenzují nečistý vědomí.“

„Byl to pozorný manžel,“ řekl jsem, „není důvod o tom pochybovat.“

„Ale je,“ oponoval kolega. „Kousek od tý opravy je parfumerie. Prodavačka si na pana Stárka pamatovala. Nedávno tam kupoval dvě stejné, pořádně drahý voňavky značky Clarins.“

„No a? Co je na tom divného?“

Jiří Hadrbolec si mě změřil pohledem, jaký máme vyhrazený pro naprosté idioty.

„Svatá prostoto,“ povzdechl si. „To je přece ten nejstarší trik na světě. Když milenka voní stejně jako manželka, tak paní domu nic nepozná.“

Blížil se večer, do kanceláře už jsme se nechystali. Zavezl jsem kolegu před jeho dům a sám pokračoval v cestě na Smíchov.

I když se mi Hadrbolecova teorie zdála pořádně přitažená za vlasy, nešla mi z hlavy. Ono to tak opravdu mohlo být, tichá voda břehy mele, proč by konečně ten supervzorný podnikatel nemohl mít nějakou přítelkyni. Jenže jakou? Ať už v únosu prsty měla, nebo ne, teď se určitě nějaký čas scházet nebudou.

Ve zpětném zrcátku se objevil policejní vůz a vedle výstražného majáku zazářil červený nápis Stop! Poslechl jsem a zajel k chodníku.

„Pane řidiči, silniční kontrola.“

Vystoupil jsem a předložil doklady. Policista zašel ke služebnímu autu, kde si jeho partner ověřil údaje v počítači.

„V pořádku, můžete pokračovat.“

V tu chvíli mě něco napadlo. Jistě, byla to jen taková hypotéza, ale chlap se silným autem se před ženskou rád pochlubí. Možná někde platil pokutu za rychlou jízdu, a podle příslušného místa by se dalo odhadnout, kam se slečnou jezdil.

Druhý den jsem zašel na dopravku, kde mám pár dobrých známých ze starých časů.

„Co potřebuješ?“

Nadiktoval jsem jméno a státní poznávací značku Stárkova auta. Na monitoru počítače se objevily záznamy z policejní databáze. Bohužel, pan podnikatel byl příkladný a vzorný i jako řidič. Žádná rychlá jízda, žádný alkohol, plný počet příslušných bodů.

„Jen tři pokuty za parkování tu má,“ řekl policista. „Všechny ze Šnelerovy ulice.“

Inu, co se dá dělat. Většina podobných nápadů zpravidla nevyjde. V kanceláři jsem se o tom zmínil jen letmo, ale Hadrbolec okamžitě zpozorněl.

„Šnelerova?“

„Jo, tak nějak.“

„To je ovšem velice zajímavé.“

„Proč?“

„Protože právě v téhle ulici je hlavní budova obchodní akademie.“

Po jedné hodině, kdy končí dopolední přednášky, jsme stáli před honosným portálem a připadali si jako stařečci mlsně pokukující po školačkách.

O chvíli později se ze dveří vyhrnula parta mladých lidí, holky byly stejně krásné jako za mých časů studentských, jen já jsem se

sem už dávno nehodil. Jiří Hadrbolec podobnými komplexy rozhodně netrpěl. Vmísil se do davu a vytáhl z něj za křídlo náramně pohlednou blondýnku. Zdála se dost vyděšená.

„Co chcete?“

Jiří ukázal průkaz soukromého detektiva.

„Jen si musíme popovídat.“

Téměř bez odporu s námi došla k zaparkovanému vozu, na předním okně byl za stěračem zasunut pokutový lístek. Policisté v téhle čtvrti se skutečně chovali jako ostříži.

V kanceláři Jiří usadil slečnu do klientského křesla a vytáhl z knihovny trestní zákoník.

„Kdo jinému bez oprávnění brání užívat osobní svobody, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta. Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li tento čin jako člen organizované skupiny...“

Dívka mačkala v dlani kapesník a byla bledá jako stěna.

„Paragraf 235 zase hovoří o vydírání. To se také hodí, sazba je tuším stejná. Co o tom soudíte vy?“

Blondýnka se rozplakala.

„Já to tak nemyslela, já ho chtěla jen postrašit.“

Potom trhaně a přerývavě převyprávěla celý příběh. Vypůjčená chata na břehu Sázavy, romantický večer a vpád zakuklenců.

„Doufala jsem, že ukáže, jak mu na mně záleží. A konečně to doma ženě řekne.“

Dávni přátelé však už byli trochu jiní než za společných časů na základní škole, nutně potřebovali peníze a nemínili propást nabízenou příležitostí.

„Vyhrožovali mi, chápete?“

Napadlo mě, jestli ze sebe takovou chudinku jen dělá, nebo je opravdu tak naivní. Vzhledem k podstatě případu to ovšem nebylo důležité.